

RAÐHOŠŤSKÉ BESKYDY

- O P 6 0 K

BESKYDY

Křižovatka lyžařských tras před Pustevnami – Перекресток лыжных трасс у подножия Пустевен – Cross roads of skiing paths in front of Pustevny – Kreuzung von Schiertrassen vor Pustevny – Le carrefour des parcours de ski devant Pustevny

Георгию Петрову
от Берн Баумс
в день рождения
24. 9. 1971.

BESKYDY

Charakteristické dřevěné stavby na Pustevnách – Ха-
рактерные деревянные постройки на Пустевнах – Cha-
racteristic wooden buildings on Mount Pustevny –
Charakteristische Holzbauten in Pustevny – Les con-
structions en bois caractéristiques de Pustevny

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

— NAKLADATELSTVÍ — PRAHA —

SOm 706/1
28505
07-10-079

BESKYDY

Lyžařské terény na horských loukách – Места для лыжников на горных лугах – Skiing terrains on the mountain fields – Schiterrains auf den Bergwiesen – Les terrains de ski sur les prés de montagne

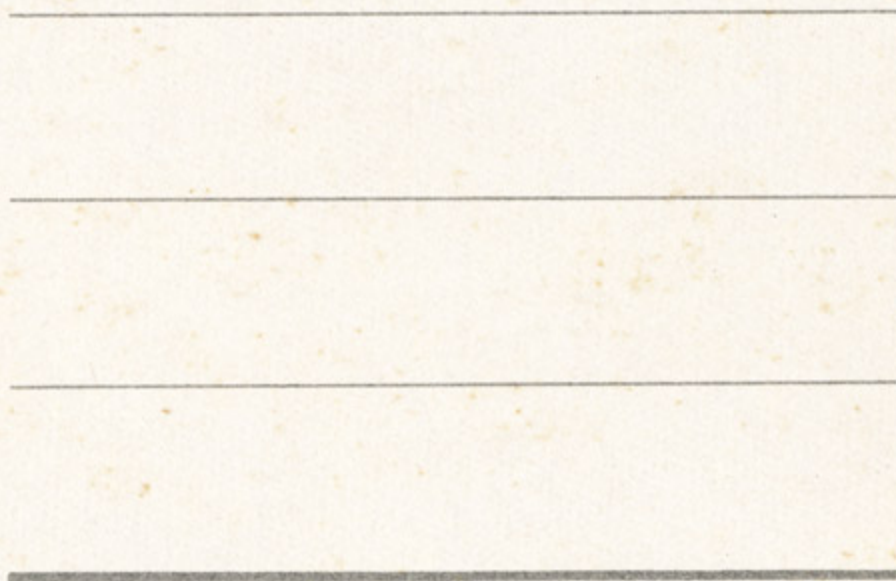
Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

— PRAHA —

— NAKLADATELSTVÍ —

SOm 706/2
29077
07-10-079

LANEVEA

BESKYDY

Horský hotel Tanečnica u Pustevny – Горная гостиница
»Танечница« у подошвы Пустевны – Mountain hotel Ta-
nečnica on Mount Pustevny – Berghotel Tanečnica bei
Pustevny – L'hôtel de montagne Tanečnica près de
Pustevny

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severogsafia Děčín

— PRAHA —
PRESFOTO
— NAKLADATELSTVÍ —

SOm 706/3
28507
07-10-079

BESKYDY

Socha Radegasta při hřebenové cestě – Статуя Радегаста, стоящая у горной тропинки – Statue of Radegast on the mountain path – Radegast-Statue am Kamweg – La statue de Radegaste près de la route menant à la crête

— PRAHA —

— NAKLADATELSTVÍ —

SOm 706/4
28508
07-10-079

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

BESKYDY

Kaple a sousoší Cyrila a Metoděje na Radhošti – Часовня, и скульптурная группа »Кирилл и Мефодий « на Радгоше – Chapel, and statues of Cyril and Methodius on Mount Radhošť – Kapelle und Statuengruppe mit Cyrill und Method am Radhošť – La chapelle et les statues de Cyrille et Méthode sur le Mont Radhošť

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

— PRAHA

PRESSFOTO

NAKLADATELSTVÍ

SOm 706/5
28509
07-10-079

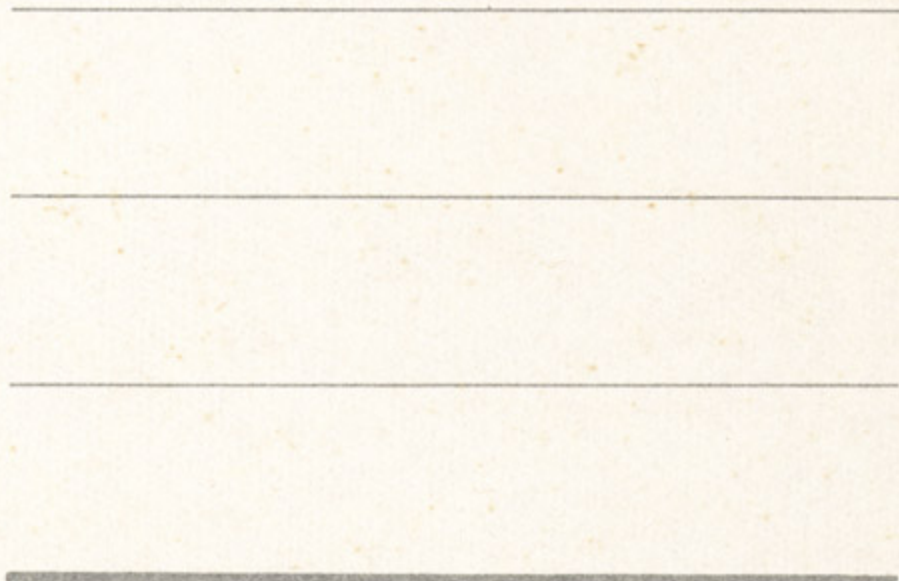
BESKYDY

Hotel Radegast pod vrcholem Radhoště – Гостиница
»Радегаст« у самой вершины Радгошта – Hotel Radegast
just below the peak of Mount Radhošť – Hotel Radegast
unterhalb der Bergspitze des Radhošť – L'hôtel Rade-
gaste sous le sommet du Mont Radhošť

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

— NAKLADATELSTVÍ — PRAHA —

SOm 706/6
28510
07-10-079

BESKYDY

Zimní den v beskydských horách – Зимний день в Бескидских горах – A winter's day in the Beskydy Mountains – Wintertag in den Beskiden – Une journée d'hiver dans les montagnes des Beskydes

Foto Ladislav Sitenský
Tisk Severografia Děčín

—

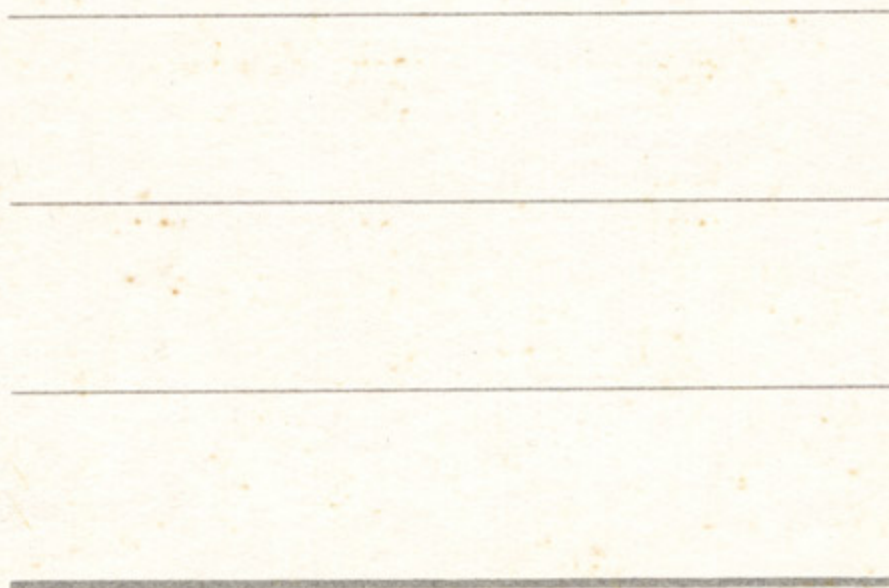
PRAHA

NAKLADATELSTVÍ

—

SOm 706/7
28511
07-10-079

BESKYDY

Romantická valašská zvonička na Pustevnách – Романтическая валашская колоколенка на Пустевнах – Romantic Wallachi an bell-tower on Mount Pustevny – Romantisches walachisches Glockentürmchen in Pustevny – Le clocheton romantique valaque de Pustevny

Foto Ladislav Sitenský

— PRAHA —

— NAKLADATELSTVI —

Som 706/8
28504
07-10-079

RADHOŠTEKÉ DESKY

PRESSFOTO

Soubor 7 pohlednic Ladislava Sitenského.
Předmluva dr. Jaromír Tomeček. Grafická úprava
Miroslav Sedláček. Redakce Jiří Bayer.
Vydalo Pressfoto, Praha 1, Vodičkova 27
SOM 706 07-10-079-1326
Cena Kčs 8,-
Tisk Severografia Děčín

BESKYDY

U hotelu Tanečnica ve výši 1100 m n. m. – У гостиницы
»Танечница«, расположенной на высоте 1100 метров
над уровнем моря – In front of Hotel Tanečnica (1,100
metres above sea level) – Beim Hotel Tanečnica in
einer Seehöhe von 1100 m – Près de l'hôtel Tanečni-
ca à 1100 m au dessus du niveau de la mer

Radhošťské BESKYDY

Čechy mají svůj Říp a Blaník, na Moravě takovéto úctě se u celého národa těší Radhošť. Avšak nejen na Moravě; poslední dobou jeví o Radhošť zájem i rekreanti a turisté z Čech. Proč? Ačkoliv zdaleka není v Beskydech nejvyšší, dosahuje toliko 1129 m a například oba Smrky, Velký i Malý, Kněhyně a Čertův mlýn měří více, přece jenom se jeví dominantou krajiny. Vysunut daleko na západ tyčí se nad nížinou Moravské brány jako impozantní výspa s holým temenem korunovaným kaplí. Všechny ty další vrchy jsou jaksi pouhým pokračováním. A je známo, že Jan Amos Komenský na své mapě z roku 1627 má mezi nejvyššími moravskými horami vyznačen i Radhošť a nemá mezi ně pojatou ani Lysou horu, která je východomoravskou horou nejvyšší. Měl tedy tento vrch popularitu už v oné době a v kruzích vědeckých.

Obnažený vrchol hory dojem ještě zvyšuje. Zejména v zimě. Tento kout severovýchodní Moravy patří mezi naše nejzasněženější kraje. Přístup do radhošťského lyžařského ráje usnadňují četné komunikace. Z Rožnova přes Prostřední Bečvu dospějeme nahoru pěknou silnicí, sjízdnou i v zimě pro auta i pro autobusy, až na Pustevny, a putujeme-li pěšky či na lyžích, zláká nás povlovné stoupání lesní cestou přes háje a paseky na Černou horu a odtud na vrchol Radhoště. Z Frenštátu se dostaneme

sem ještě snadněji. Od restaurace Ráztoky vyjdeme na Pustevny vozidlem po Knížecí silnici nebo se vyvezeme sedačkovým výtahem; na lyžích pohodlně vystoupíme serpentýnami kolem výtahu.

Pustevny jsou turistickým centrem této části Beskyd. Jsou položeny vlastně mimo vrchol Radhoště, na vyklenutém úbočí hory Tanečnice, která na rozdíl od Radhoště je více zalesněná, Někdejší Pohorská jednota Radhošť tu v letech 1891, 1894 a 1899 postavila útulny, které slouží turistům do dnešních dnů, a je třeba vědět, že tyto rázovité dřevěné stavby ve valašském stylu projektoval Dušan Jurkovič a že na jejich výzdobě se podílel Mikuláš Aleš. Jsou to Pustevna, Libušinka, Maměnka. Od roku 1926 stojí za Pustevnami zděný hotel Tanečnice a na jižním svahu pension Skalíkova Louka, které míjíme při sjezdu z Pusteven na Prostřední Bečvu.

Přino půvabů skýtá návštěvníkovi cesta hřebenem z Pusteven k vrcholu Radhoště. A to nejen v létě, nýbrž i v zimě, a dá se říci hlavně v zimě, na lyžích. Zde nás povznáší, naše nitro jako by se podrobovalo osvěžující koupeli a mysl, unavená všedními dny a starostmi, jež na nás navršil život městskými zdmi, oddává se blahodárné siestě. Z krajiny na nás vyzařuje radost, jejíž původ je v mládí těchto hor. Zatímco od řeky Moravy na západ se šíří území jež formovaly horotvorné procesy v prvohorách, na sklonku siluru a devonu, tedy nesmírně dávno, Beskydy se zvedly za vrásnění saxonského, na začátku třetihor, a jsou geologicky mladé. Setkáváme se tu daleko častěji se stromy listnatými a lesy mají charakter jasných hájů, půda na teplých a měkkých godulských pískovcích nás hřeje do nohou a jasné nebe do srdce.

Nejprve hřebenem pocestujete kolem rozhledny Cyrilky k soše boha Radegasta, jejímž autorem je sochař Albín Polášek z Frenštátu. Nejčastěji žije tento slovanský bůh v našich představách jako symbol slunce a také tak byl zobrazován. Polášek ho zobrazil jako boha války a dal mu výraz běsa nahánějícího hrůzu. Na vrcholu Radhoště přinášel lid svému pohanskému božstvu oběti až do dob velkomoravských, kdy kult křesťanství, jež přinesli věrozvěstové Cyril a Metoděj, ovládl i Beskydy. A tak jakýmsi

protipólem sochy Radegasta je sousoší cyrilometodějské. Jeho tvůrce, rovněž Albín Polášek je daroval svému kraji spolu se sochou Radegastovou.

Korunou Radhoště je však kaple postavená v roce 1898. Původně zde stála malá kaple dřevěná, která se však už koncem osmnáctého století rozpadla. Od roku 1808 tu stál kamenný kříž, nyní se tyčící před vchodem do kaple nové. Oltář v kapli zdobí triptych Valašská Madona od Adolfa Liebschera. Přesně v místě kaple se stýkají katastry, severní trojanovický a jižní Dolní Bečvy. Kaple je kamenná, ale v roce 1925 byl přibudován ohoz, vížka a zvonice ze dřeva a to ve slohu řeckovýchodním, což celé stavbě a tím i vrcholu Radhoště dává zvláštní staroslovanský ráz.

Podle lidových zvěstí stával v pradávnu na Radhošti hrad, kde byl vládcem Radoch, o kterém kolovalo mnoho bájí; ten byl nejen mocným vladařem, ale ovládal tajemné síly, dovedl čarovat a vládl všem čarodějům, bosorkám, strygám a světlonohům, na něž se tu ještě v minulém století mezi lidmi věřilo. Základ mýtů je však jistě historický, stejně jako u pověstí o Pustevnách. Beskydy jsou plné slují a jeskyní, u kdejaké salaše byl vchod do podzemí, jež sloužilo v míru za sklep a ve válkách za úkryt, ba podle lidového podání dalo se chodbami projít z bečvanské strany na frenštátskou. Pastýři a drvoštěpi vám rádi ukážou sluje, v nichž nacházeli úkryt zbojníci, uprchlíci, hledači pokladů a hlavně poustevníci. Znamá je pověst o synu rytíře, který se stal loupežníkem, ale na sklonku života oddal se pokoře a žil na Pustevnách jako boží muž.

Nezdá se, že by v dávné minulosti Beskydsko bylo jeden jediný hluboký a neproniknutelný prales, kde žila jenom dravá zvěř, naopak lze soudit, a prokazují to i archeologické nálezy, že tento kraj byl už v dávnu osídlen lidmi. A odlesnění mnohých hor třeba přičíst na vrub postupující civilizaci středověké a novověké.

Rozhled z vrcholu Radhoště nemá obdoby. Na severu se od pozadí Oderských vrchů odrážejí Horečky a panorama vrchů až po Ondřejník a v něm věže měst, Příbor, Frenštát, Hukvaldy, Frýdek-Místek, od východu nás oslní blízké Beskydy od Lysé hory po Čertův mlýn, za nimiž za jasného počasí vykukují vrcholy Malé Fatry, jih, to je jediné moře

chlumů s bariérou Javorníků, a od západu, za Rožnovem, Valašským Meziříčím a starojičínským hradem, uzavírá hřeben romantická křivka začínající Buchlovem a Kelčským Javorníkem a končící Kralickým Sněžníkem a Pradědem. Doslova jedinečná bývá tura na sklonku zimy. Tehdy ze sněhu proniká záplava první zeleně, a to jsou hrstičky devětsilových kladů, v souvislých záhonech. A když pak přijedeme příště a po sněhu už není ani památky, rozmnoží se nivy koberci mechu a kapradin a my se můžeme sklonit i nad hořcem žlutým, lilií zlatohlavou, hvozdíkem nebo hvězdičkou, již má Radhošť ve znaku, nad sedmikvítkem, který nás pak překvapí na erbu na stěně útulny a uvítá jako starého známého. Protože žádné místo nedovede si člověka tak osvojit jako Radhošť, jako Pustevny, a my se sem musíme vracet, ať chceme nebo nechceme.

Jaromír Tomeček

► Б е с к и д ы

Моравско-Силезские Бескиды, одни из самых живописных гор в Чехословакии, расположены между Моравским проходом и Яблунковским перевалом на чехословацко-польской границе. Они до наших дней сберегли свой нетронутый естественный колорит, в области этих гор еще сохранились многие образцы оригинальной валашской народной культуры. Склоны Бескид покрывают прекрасные густые леса, хотя их первоначальный характер из-за добычи леса и в результате посадок еловых монокультур значительно видоизменился.

Глубокие долины разделяют главный хребет Бескид на несколько могучих горных отрогов. На западе они начинаются Радгоштьскими Бескидами с величавым Радгоштем (1129 м), горой, овеянной старинными преданиями моравского края. В отличие от остальных вершин этого горного массива — Танечницы, Княгини, и возвышающегося над ними Смрка, сплошь покрытых лесами — макушка Радгоштя безлесая. Отсюда открывается изумительный вид на все стороны света. Радгошь, вокруг которого было создано много преданий и легенд, венчает часовня с 1898 года, ее современный вид имеет более позднее

происхождение, и созданная Альбином Полашеком скульптурная группа проповедников Кирила и Мефодия. Другое творение этого скульптора — статуя древнеславянского бога Радегаста, стоит у самой тропы, ведущей с Радгоштя на Пустевны, известного курортного места на склоне горы Танечницы. Со стороны Пустевен, легко доступных с южной и северной стороны гор, большинство туристов также добираются на Радгошть. Своеобразные туристические базы на Пустевнах до настоящего времени сохранили стиль валашских народных построек, который придал им архитектор Душан Юркович. Пустевны — это своего рода перекресток туристических и прогулочных тропинок в близлежащие и отдаленные районы.

Радгоштьские Бескиды, в летние периоды привлекающие своей живописностью и умиротворяющей тишиной, зимой превращаются в рай для лыжников. Снег, лежащий густым покровом, и подходящий рельеф местности порадуют сердце каждого любителя белого спорта, хочет ли он потренироваться на лугу вблизи туристической базы или горной гостиницы или испытать свои силы в стремительном спуске с крутого склона.

► The Beskydy Mountains

The Moravian-Silesian Beskydy Mountains, one of the most beautiful mountain ranges in Czechoslovakia, spread out between the Moravian Gate and the Jablunkov Pass on the Czechoslovak-Polish border. To this day, they have remained a part of nature undisturbed by civilisation and many interesting things of Wallachian folk culture can be found in this region. The mountains are covered by beautiful, dense forests, although their original character gradually changed by sanitation cutting and by the planting of fir cultures.

The main mountain ridge of the Beskydy Mountains is divided up into several sections by deep valleys. To the West they start with the Radhošť Beskydy, towered over by the majestic Mount Radhošť (1,129 metres), a mountain linked with the mythological past of Moravia. Contrary to the other peaks of this part of the Beskydy Mountains —

the Tanečnice, Kněhyně and the tallest peak, Smrk, which are wood covered right to the top, the peak of Radhošť is quite bare. This enables a unique view of all cardinal points. Mount Radhošť is enveloped by many tales and legends; on its peak stands a chapel which was originally built in 1898 and has since been renovated, as well as a group of statues of the Slavonic apostles Cyril and Methodius by Albín Polášek. Another work of this sculptor, the statue of the Old-Slavonic God Radegast, stands on the mountain path leading from Radhošť to Pustevny, a well-known recreational resort on the foot of Mount Tanečnica. Most of the visitors to Mount Radhošť set out from Pustevny which is easily accessible from the South and North. The mountain chalets on Pustevny have maintained the typical specificity of Wallachian folk architecture which was given them by the architect Dušan Jurkovič. Mount Pustevny is also the cross road of touristic routes to the surroundings, both near and far.

The Radhošť Beskydy, sought out especially for their beauty and undisturbed quiet in Summer, become a paradise for the skiers in winter. The mountain range is covered with a thick layer of snow and the terrain will be found suitable by all lovers of the „white sport“, no matter if it is a training slope near the mountain hotel or a steep one for fast downhill skiing.

► Die Beskiden

Die mährisch-schlesischen Beskiden, einer der malerischsten Gebirgszüge der Tschechoslowakei, liegen zwischen der Mährischen Pforte und dem Jablunka-Pass an der tschechoslowakischpolnischen Grenze. Sie haben bislang ihren natürlichen Charakter unversehrt erhalten, in ihrem Gebiet finden sich noch viele interessante Elemente der walachischen Volkskultur. Sie sind von schönen und tiefen Wäldern bedeckt, wenngleich ihr ursprünglicher Charakter durch die Holzförderung und durch die Anpflanzung von Fichten-Monokulturen stark verändert wurde.

Der Hauptkamm der Beskiden wird durch tiefe Täler in einige mächtige Gebirgsgruppen aufgesplittert. Er beginnt

im Westen mit den Radhošť-Beskiden samt dem majestätischen Radhošť (1129 m), einem Berg, der mit der mythologischen Vergangenheit des Landes Mähren in Verbindung gebracht wird. Zum Unterschied von den übrigen Kuppen dieses Teiles des Gebirgszuges — Tanečnice, Kněhyně und dem höchsten Smrk, die bis zur Bergspitze bewaldet sind — ist der Gipfel des Radhošť kahl. Berühmt ist der sich von hier eröffnende Ausblick nach allen Himmelsrichtungen. Der von vielen Sagen und Legenden umwobene Radhošť trägt auf seiner Spitze eine Kapelle aus dem J. 1898, deren jetzige Gestalt jüngeren Datums ist, und die Statuengruppe der slawischen Glaubensapostel Cyrill und Method von Albín Polášek. Ein weiteres Werk dieses Künstlers, die Statue des altslawischen Gottes Radegast, steht am Kammweg vom Radhošť nach Pustevny, einem bekannten Erholungsort am Hang des Berges Tanečnice. Von der Ortschaft, die bequem von der Süd- und Nordseite des Bergzuges erreichbar ist, gelangen auch die meisten Besucher auf den Radhošť. Die charakteristischen Touristenherbergen in Pustevny haben bis auf den heutigen Tag die Gestalt walachischer Volksbauten, die ihnen Arch. Dušan Jurkovič verlieh. Der Ort Pustevny ist auch ein Kreuzungspunkt von Touristen- und Spazierwegen in die nahe und fernere Umgebung.

Die wegen ihrer Schönheit und der ungestörten Ruhe im Sommer vielbesuchten Radhošť-Beskiden verwandeln sich im Winter in ein Schierparadies. Dann sind sie von einer hohen Schneeschicht bedeckt und jeder Liebhaber des weisen Sportes findet hier ein passendes Terrain, mag er nun eine Übungswiese bei der Touristenherberge oder beim Berghotel oder einen steilen Hang für wagemutige Abfahrt suchen.

► Les Monts des Beskydes

Les Monts des Beskydes de Moravie-Silésie, l'une des plus pittoresques chaînes de montagnes de Tchécoslovaquie, s'étendent entre la Porte de Moravie et le col de Jablunka sur la frontière tchécoslovaque-polonaise. Le caractère naturel s'est conservé intact encore de nos jours, et l'on peut

encore y trouver de nombreuses curiosités du folklore valaque. Ils sont couverts par des bois très beaux et profonds, ayant pour caractère d'origine l'exploitation du bois, notablement modifié par suite du plantage de monocultures d'épicéas.

La principale crête des Beskydes est partagée par de profondes vallées en plusieurs puissants groupes de montagnes. A l'ouest, elle commence par les Beskydes de Radhošť avec le majestueux mont de Radhošť (1129 m), mont lié au passé mythologique de la Moravie. A l'encontre des autres monts de cette partie montagneuse — les Monts Tanečnice, Kněhyně et Smrk le plus élevé et qui sont boisés jusqu'à leur cîme, le Mont Radhošť est chauve. Il est célèbre par le merveilleux panorama qui s'y offre sur toutes les parties du monde. Le Mont Radhošť, entouré de contes et de légendes a, à son sommet, une chapelle de 1898, dont l'aspect actuel est d'une date plus récente et les statues des évangélistes Cyrille et Méthode sculptées par Albín Polášek. Une autre oeuvre de ce sculpteur, la statue de Radegaste, le dieu vieux-slave se trouve près de la route menant de Radhošť à Pustevny, centre de loisir bien connu sur les pentes du Mont Tanečnice. Une grande partie des touristes vient à Radhošť en passant par Pustevny, aisément accessibles du sud et du nord de la chaîne de montagnes. Les refuges touristiques caractéristiques de Pustevny ont encore de nos jours l'aspect de masures populaires valaques qui leur a été donné par l'architecte Dušan Jurkovič. Pustevny est aussi le carrefour des routes touristiques et des randonnées dans les environs proches et éloignés.

Les Beskydes de Radhošť recherchées pour leur beauté et pour leur calme tranquille en été, deviennent en hiver le paradis des skieurs. Ils sont couverts d'une épaisse couche de neige et tout amateur du sport blanc y trouvera le terrain qui lui convient, que ce soit sur le pré d'entraînement près des hébergements touristiques ou de l'hôtel de montagne ou bien des pentes abruptes pour les descentes.